

APEL PUBLIC cu privire la eliberarea șoferilor de ambulanță Cebotari Anatolii și Carpov Alexei din detenția administrației secesioniste din or. Dubăsari

În dimineața zilei de 3 aprilie 2020, Cebotari Anatolii și Carpov Alexei, locuitori ai satului Molovata Nouă, r. Dubăsari, aflându-se în or. Dubăsari (zonă de securitate aflată sub controlul organelor secesioniste) au fost reținuți de către reprezentanții miliției din or. Dubăsari. Atât, Cebotari Anatolii cât și Carpov Alexei activează în calitate de șoferi de ambulanță la Spitalul central raional Dubăsari, secția Serviciu de Urgenta. Ultimii urmau să intre în tura de zi a serviciului său pe care îl practică deja de 36 ani (A. Cebotari) și mai bine de 5 ani (A. Carpov).

Din informația furnizată de rude și martori, ar reieși că ultimii au fost privați de libertate de către miliția din or. Dubăsari după ce mai multe zile la rând au desfășurat activitatea de muncă. Potrivit unor surse, în aceeași zi, un "judecător" al "Judecătoriei or. Dubăsari" i-a găsit vinovați pe deținuți de comiterea unei contravenții administrative și a stabilit o pedeapsă de 15 zile arest administrativ pentru fiecare cu detenția lor în izolatorul de detenție din or. Dubăsari (informația se actualizează).

Prietenii și rudele celor doi au transmis anumite pachete alimentare și haine pentru deținuții care au încercat să își facă meseria. Careva informații cu privire la garantarea drepturilor la apărare acestora, precum și informarea despre

starea sănătății acestora lipsesc.

Reamintim că la 2 iulie 2019, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat hotărârea în cauza Beșleagă v. Republica Moldova și Rusia (nr. 48108/07). Curtea a găsit violarea prevederilor art. 3, 5, 6, 10 și 13 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale invocând că fusese deținut contrar legii, în condiții degradante, timp de 15 zile în baza unei "hotărâri a Judecătoriei or. Dubăsari". Curtea a subliniat că instanțele din așa-numita „republică moldovenească nistreană” nu au instituite prin lege și că guvernele reclamate nu au instituit niciun remediu național eficient prin care ar fi putut să-și apere drepturile sale încălcate de către structurile „rmn”.

Asociația Promo-LEX accentuează, în mod repetat, faptul că toate măsurile necesare și caracteristice Stării de Urgență pe timp de criză epidemiologică trebuie coordonate eficient pentru a evita obstacole nejustificate, care la rândul lor compromit eforturile de prevenire a răspândirii virusului și, mai ales, de tratare a pacienților. Această perioadă dificilă pentru toți, reprezintă de fapt o testare a adevăratelor intenții ale participanților la negocierile privind reglementarea diferendului transnistrean. Comunicarea permanentă și coordonarea eficientă este necesară între subiecții relevanți de pe ambele maluri ale Nistrului în contextul unor eforturi comune și eficiente de prevenire și combatere a Coronavirusului dar a cazurilor de încălcare gravă a drepturilor omului.

Începând cu 17.03.2020, când a fost instituită starea de urgență în regiunea transnistreană, administrația de la Tiraspol a continuat în permanență să îngreuească drepturile omului. Constatăm cu regret că aceste măsuri nu pot fi apreciate ca fiind rezonabile și justificate nici măcar pe timp de criză epidemiologică. Este inadmisibil faptul blocării circulației pentru medici și farmaciști (numeroase cazuri sesizate săptămânile trecute) iar acum arestarea și detenția

șoferilor de Ambulanță. Obstacolele artificiale și nejustificate pentru activitatea personalului medical pe timp de criză epidemiologică reprezintă un gest de sfidare a eforturilor de prevenire a răspândirii virusului și de luptă cu epidemia.

În timp ce în toată lumea civilizată cadrele medicale sunt apreciate, ajutate și cinstitute pentru eforturile lor, în regiunea transnistreană a Republicii Moldova acestea sunt hărțuite, intimidat și condamnate pentru că doresc să își continue munca pe timp de epidemie.

SOLICITĂM

1. Prim-ministrului și Președintelui Republicii Moldova, să întreprindă acțiuni prompte în vederea eliberării imediate și necondiționate din detenție ilegală a cet. Cebotari Anatolii și Carpov Alexei;
2. Procuraturii Generale să investigheze situația descrisă mai sus prin prisma prevederilor Codului Penal, după caz să pornească o cauză penală;
3. Convocarea Comisiei Unificate de Control în regim de urgență pentru a cere retragerea imediată a posturilor din Cocieri, instalate nejustificat după 17 martie 2020;
4. Misiunilor diplomatice să monitorizeze situația.

Pentru mai multe detalii, contactați: Ion Manole, Director executiv Asociația Promo-LEX: GSM 069070800, e-mail: info@promolex.md

Promo-LEX a lansat platforma civică de monitorizare în contextul combaterii pandemiei de COVID-19

Starea de Urgență presupune restricționarea și limitarea unor drepturi ale omului. În această perioadă, sunt posibile și cazuri de abuz sau chiar încălcări ale unor drepturi iar cetățenii de multe ori au nevoie de o consultație, de un sfat, pentru a depăși o situație sau pentru a sesiza o problemă ce aduce atingere gravă și nejustificată a drepturilor omului.

Din dorința de a contribui la informarea societății cu privire la problemele cu care se confruntă cetățenii, inclusiv pacienții, medicii, polițiștii, dar și autoritățile publice relevante în contextul combaterii pandemiei de COVID-19, Asociația Promo-LEX lansează platforma www.monitor.md pentru a contribui la acest efort extrem de necesar societății noastre care se află în izolare mai bine de 3 săptămâni.

Începând de astăzi, 3 aprilie 2020, orice persoană poate semnala despre diverse probleme, încălcări ce au legătură cu instituirea stării de urgență ca urmare a pandemiei de COVID-19. Această platformă oferă posibilitatea plasării unei semnalizări cu o scurtă descriere și localizarea acesteia pe o hartă interactivă on-line.

Mai mult ca atât, platforma conține formulare tipizate gratuite care oferă o ghidare juridică pentru acele persoane care ar dori să sesizeze autoritățile competente cu privire la comiterea anumitor abuzuri.

Asociația Promo-LEX consideră că această platformă ar putea fi în mod special utilă pe durata stării de urgență. Mass-media este încurajată să preia informațiile de interes public de pe

această platformă pentru a le aduce la cunoștința societății iar autoritățile, în măsura informațiilor care vor fi disponibile și probate corespunzător, să se auto-sesizeze pentru curmarea anumitor încălcări sau oferirea asistenței necesare cetățenilor.

Platforma mai conține resurse accesibile pe Internet cu privire la diferite grupuri, organizații și/sau persoane care oferă sau colectează sub diferite forme ajutor (informațional, material/financiar, psihologic, tehnic etc.) pentru persoanele afectate de pandemia COVID-19.

Platforma gestionată de Promo-LEX va activa în regim non-stop și va putea fi ajustată/completată la necesitate cu noi tipuri de semnalări.

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

**APEL PUBLIC cu privire la
necesitatea sporirii
nivelului de protecție a
lucrătorilor medicali în**

contextul stării de urgență și a pandemiei COVID-19 în Republica Moldova

Asociația Promo-LEX își exprimă îngrijorarea profundă cu privire la:

- numărul mare și în creștere continuă a cazurilor de lucrători medicali diagnosticați cu COVID-19,
- condițiile de lucru a personalului medical, dotarea cu echipamente speciale de protecție individuală atât în spitalele strategice COVID-19, cât și în spitalele și centrele medicale din orașele și satele Republicii Moldova,
- lipsa unei informații actualizate zilnic privind numărul de personal medical (grupă de risc sporit) aflați sub monitorizarea medicului de familie și confirmați ca fiind infectați, dar și numărul de persoane testate din această grupă de risc.

Subliniem că, în contextul declarării la 11 martie 2020 de către Organizația Mondială a Sănătății a pandemiei de COVID-19, precum și a decretării la 17 martie 2020 a stării de urgență de către Parlamentul Republicii Moldova, Comisia Națională Extraordinară de Sănătate Publică (CNESP) reprezintă singura autoritate care emite dispoziții în vederea punerii în aplicare la nivel național a măsurilor de gestionare a epidemiei de COVID-19.

Recunoașterea publică de către Prim Ministrul, Ion Chicu, președintele CNESP a faptului că sistemul medical nu a reprezentat o prioritate în ultimii ani, dar și a faptului că lucrătorii medicali nu sunt protejați 100% în această perioadă, impune ca autoritățile publice centrale să

întreprindă neîntârziat toate măsurile necesare pentru asigurarea condițiilor sigure de activitate a personalului medical, dar și asigurarea condițiilor rezonabile de protecție a sănătății și a vieții.

Asociația Promo-LEX reamintește că, în conformitate cu Legea privind exercitarea profesiei de medic [\[1\]](#), Art. 14, alin. (b), statul este obligat să asigure condiții pentru ca lucrătorul medical *“să își desfășoare activitatea profesională cu respectarea regulilor și tehnologiilor de acordare a asistenței medicale. Iar Legea privind supravegherea de stat a sănătății publice* [\[2\]](#)”, iar Art. 30, alin. (7) *„obligă persoanele juridice să asigure evaluarea riscurilor la locul de muncă și să implementeze măsuri de protecție a sănătății angajaților”*.

În condițiile în care personalul medical este grupul profesional cel mai expus riscului de a face o formă mai gravă a bolii, peste 16% dintre cazurile de COVID-19 confirmate [\[3\]](#) fiind lucrători medicali, Asociația Promo-LEX consideră că asigurarea condițiilor rezonabile de protecție individuală, de comun cu testarea în mod prioritar și periodic a acestora trebuie să constituie o prioritate pentru autorități, și urmează să fie aplicată într-un timp cât mai scurt posibil.

Credem că, protejarea lucrătorilor medicali înseamnă de fapt salvarea noastră, a cetățenilor. Emigrarea masivă a acestora în ultima perioadă ne obligă să recunoaștem că ei sunt de neînlocuit și nu putem conta în acest sens pe nici un ajutor extern. Republica Moldova are nevoie de lucrători medicali, iar ei trebuie să se simtă în siguranță în această perioadă pentru a-și îndeplini misiunea nobile, dar și periculoasă pe care o au.

De asemenea, considerăm că CNESP trebuie să întreprindă toate măsurile necesare pentru achiziția testelor și testarea într-un număr cât mai mare a populației Republicii Moldova, cu un accent sporit pe alte grupe profesionale de risc (polițiști,

farmaciști, asistenți sociali, reprezentanți ai administrației publice locale etc), dar și a populației din focarele unde sunt concentrate cele mai numeroase cazuri. În acest sens, ținem să atragem atenția asupra recomandării făcute de directorul Organizației Mondiale a Sănătății, Tedros Adhanom Ghebreyesus: *"Cel mai bun mod de a preveni infecțiile și a salva vieți este să rupeți lanțul transmițitorilor. Avem un mesaj simplu pentru toate țările: testați, testați, testați!"* [\[4\]](#).

Totodată, atragem atenția că, trezește suspiciuni și neîncredere discrepanța dintre numărul testelor declarate de autorități drept disponibile (achiziționate sau donate de parteneri naționali și internaționali) și numărul de teste zilnic efectiv procesate. În acest sens, considerăm că informarea continuă și onestă a publicului va spori încrederea societății atât în autoritățile publice, cât și acțiunile întreprinse de acestea.

Pornind de la cele expuse mai sus, Asociația Promo-LEX solicită cu insistență autorităților:

1. Să testeze personalul medical, precum și să instituie un mecanism de testare periodică pentru aceștia.
2. Să izoleze personalul medical care prezintă simptome ale îmbolnăvirii cu COVID-19, iar colegii din echipa de lucrători medicali care au intrat în contact cu aceștia să fie testați imediat și plasați în carantină.
3. Să asigure cu echipament necesar, adecvat situației epidemiologice (măști N95, FFP2; mănuși; ochelari; viziere; halate sau costume de protecție) toate instituțiile medicale din țară, indiferent dacă sunt sau nu spitale COVID-19, dacă au înregistrat sau nu cazuri de COVID-19.
4. Să se ia măsuri posibile și rezonabile de debirocratizare a accesului pacienților cronici la medicamente, fiind astfel redus riscului de infectare a lucrătorilor medicali dar și bolnavilor cronici.

5. Să asigure informarea regulată și continuă a publicului cu privire la numărul de personal medical (grupă de risc sporit) aflați sub monitorizarea medicului de familie și după caz confirmați ca fiind infectați cu COVID-19.
6. Să asigure informarea regulată și continuă a publicului cu privire la numărul de personal medical (grupă de risc sporit) testați ca măsură de prevenție.

Cu respect și apreciere,

Asociația Promo-LEX;

Centrul de Reabilitare a Victimelor Torturii „Memoria”;

Centrul de Resurse Juridice din Moldova;

Ambasada Drepturilor Omului;

Institutul pentru Drepturile Omului din Moldova;

Cabinetul Avocatului Natalia Moloșag;

Asociația Obștească „Inițiativa Pozitivă”;

Centrul de Informare în domeniul Drepturilor Omului;

Amnesty International Moldova;

Centrul de Drept al Femeilor ;

Centrul Internațional “La Strada”;

Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii, Chișinău;

Asociația Împotriva Violenței în Familie – Casa Mărioarei”, Chișinău;

Centrul pentru Reabilitarea Victimelor Torturii “Memoria”, Chișinău;

Centrul de Asistență și Protecție a Victimelor, Chișinău;

Asociația Obștească Gender-Centru, Chișinău;

Instituția Publică Centrul Maternal „Pro-Femina”, Hîncești;

Instituția Publică Centrul Maternal „Pro Familia”, Căușeni;

Instituția Publică Centrul Maternal Cahul;

Asociația Obștească „Stimul”, Ocnița;

Institutul pentru Familie și Inițiative Sociale, Chișinău;

Instituția Publică Centrul de Criză Familială „SOTIS”, Bălți;

Asociația Obștească „Onoarea și Dreptul Femeii Contemporane”, Bălți;

Instituția Publică Centrul Maternal Drochia, Drochia;
Asociația Obștească Centrul pentru Tineri „Dacia”, Soroca;
Centrul pentru Agresori, Drochia;
Asociația Obștească „Vesta”, Comrat;
Asociația Obștească „Centrul psiho-social”, Vulcănești;
Asociația Obștească „Interaction”, Tiraspol;
Centrul pentru Politici și Analize în Sănătate;

Apelul este deschis pentru subsemnare! *E-mail:*
inga.stegarescu@promolex.md

[1]http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=313062&fbclid=IwAR0sNrUmTGVq7FY8XC4tmqT_b5jFViuopDIxMhkQbHGu1Z0Shmbs3U9nbDQ

[2]
https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=106570&lang=ro

[3] Potrivit declarației din data de 2.04 2020, a prim-ministrului Ion Chicu:
<https://www.facebook.com/watch/?v=231769824611120>

[4]
<https://www.who.int/dg/speeches/detail/who-director-general-s-opening-remarks-at-the-media-briefing-on-covid-19-16-march-2020>

OPINIA

Organizațiilor

semnatare privind caracterul disproporționat în raport cu scopul legitim urmărit al criteriului numeric de 4000 de persoane și cerința reprezentativității teritoriale de minim 120 de membri în cel puțin jumătate UAT de nivelul al II din Republica Moldova, pentru partidul în curs de înregistrare

Urmare a demersului Ministerului Justiției expediat în adresa Asociației Promo-LEX, Centrului de Resurse Juridice din Moldova și Institutului de Politici și Reforme Europene, prin care se solicită prezentarea propunerilor de modificare a cadrului normativ relevant în contextul aprobării Hotărârii Curții Constituționale privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 8 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 294 din 21 decembrie 2007 privind partidele politice, prin care au fost declarate neconstituționale unele prevederi ale art. 8 alin. (1) lit. d) din Legea nr. 294/2007 privind partidele politice, organizațiile semnatare au publicat astăzi, 2 aprilie 2020, [Opinia cu privire la conținutul modificărilor.](#)

În baza prevederilor acordurilor internaționale și practicilor naționale și internaționale analizate de către organizațiile semnatare, Opinia conține **justificarea punctuală a modificărilor cadrului legal pe subiectul numărului minim de semnături necesar pentru înregistrarea unui partid politic dar și necesitatea colectării raionale (regionale) a unui număr minim de semnături.**

Astfel, cu privire la **criteriul de 4000 de semnături necesare pentru înregistrarea partidului** (declarat neconstituțional), organizațiile semnatare subliniază că potrivit practicilor europene, înregistrarea partidelor politice sub rezerva prezentării numărului necesar de semnături ale membrilor fondatori de principiu nu limitează drepturile de asociere a cetățenilor. Iar utilizarea de termeni și condiții care reglementează înregistrarea nu trebuie tratată ca mecanism prevenire a numărului excesiv de partide.

Autorii opiniei, reieșind din practica statelor europene, **concluzionează că numărul optim de semnături** necesar a fi colectat pentru înregistrarea partidelor politice în Republica Moldova, ar trebui să varieze **între 500 și 800** .

Totodată, luând în calcul faptul că la etapa actuală, **raportarea numărului de membri de partid pe parcursul activității acestora pare a fi o formalitate**, se impune **necesitatea reglementării legale a evoluției numărului de membri de partid** după etapa de înregistrare a acestuia. Drept argument în susținerea acestei teze se opinează că numărul minim de membri este una din condiționalități a cărei respectare a permis înregistrarea partidului. Prevederile legale naționale trebuie să respecte liniile directorii în domeniu.

Cu privire la **condiția reprezentativității teritoriale de minim 120 de membri în cel puțin jumătate din unitățile administrativ teritoriale de nivelul al doilea din Republica Moldova**, pentru partidul în curs de înregistrare (la fel

declarată neconstituțională), Organizațiile semnatare constată că necesitatea reprezentativității teritoriale ar putea reprezenta o restricție serioasă pentru activitatea politică la nivel regional și local, dar și ridică probleme privind compatibilitatea acesteia cu libertatea de asociere. În consecință, **se propune excluderea condiționalității reprezentării teritoriale a semnăturilor colectate.**

În baza prevederilor normative dar și a practicilor naționale și internaționale analizate, organizațiile semnatare finalizează opinia cu o serie de concluzii și recomandări privind modificarea cadrului legal:

- este necesară menținerea prevederilor legale care stabilesc înregistrarea partidelor politice sub rezerva prezentării unui număr minim de semnături. Este vorba despre practică legală europeană care nu limitează de principiu drepturile de asociere a cetățenilor;
- propunem micșorarea numărului de semnături necesar a fi colectate de la 4 000 la 500-800, în conformitate cu practica majorității statelor europene ce utilizează acest mecanism;
- în contextul menținerii condiționalității prezentării unui număr anumit de semnături pentru înregistrare, este oportun de a reglementa legal evoluția numărului de membri de partid după etapa de înregistrare a acestuia. Or practicile actuale de declarare par a fi formale;
- propunem excluderea condiționalității reprezentării teritoriale a semnăturilor colectate, pe motiv că ar putea reprezenta o restricție serioasă pentru activitatea politică la nivel regional și local, și ridică probleme privind compatibilitatea acesteia cu libertatea de asociere.

Opinia integrală poate fi accesată [aici](#).

OPINIA

ORGANIZAȚIILOR SEMNATARE

privind caracterul disproporționat în raport cu scopul legitim urmărit al criteriului numeric de 4000 de persoane și cerința reprezentativității teritoriale de minim 120 de membri în cel puțin jumătate UAT de nivelul II din Republica Moldova, pentru partidul în curs de înregistrare

Promo - LEX

Promovarea democrației și a dreptății omului

CRJM

CENTRUL DE
RĂSURSE JURIDICE
DIN MOLDOVA

Institutul pentru
Politici și Reforme
Europene

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

APEL PUBLIC privind tergiversarea publicării de către Comisia Electorală Centrală a rapoartelor financiare ale partidelor politice pentru anul 2019

Asociația Promo-LEX a lansat astăzi, 2 aprilie 2020, un Apel privind nepublicarea în termen legal de către Comisia Electorală Centrală a rapoartelor financiare ale partidelor politice pentru anul 2019.

Prin intermediul acestui Apel, **Asociația evidențiază faptul** că contrar prevederilor legale,

în premieră, CEC nu a publicat în termenul stabilit de lege vreun raport privind gestiunea financiară a partidelor politice pentru anul 2019, nici în format pdf, nici în format deschis (cu posibilă reutilizare) prin intermediul modulului SSI „Control Financiar”.

Atragem atenția că autoritatea electorală a dispus ca începând cu 1 ianuarie 2020, partidele politice să prezinte rapoartele financiare prin intermediul modulului SSI „Control Financiar”, subsistem al SIAS „Alegeri”. Mai mult, la **48 ore din momentul prezentării raportului**, adică cel târziu începând cu **2 aprilie 2020** părțile interesate trebuie să aibă acces de vizualizare și preluare a datelor din rapoarte.

Subliniem lipsa de transparență și în reflectarea procesului de recepționare a rapoartelor financiare ale partidelor politice, nefiind publicată nicio informație cu privire la numărul rapoartelor și data prezentării acestora.

Totodată, accentuăm **lipsa unei atitudini proactive și transparente** a CEC în gestionarea subiectului atenționării partidelor, prezentării, recepționării și publicării rapoartelor financiare în condiții de situație excepțională sau după caz inițierea procedurilor de prelungire a termenului pentru prezentarea rapoartelor financiare.

În baza analizei efectuate, precum și reieșind din experiența Promo-LEX de monitorizare a finanțării partidelor politice, Asociația solicită Comisiei Electorale Centrale:

- Publicarea pe pagina web a CEC a rapoartelor privind gestiunea financiară a partidelor pentru anul 2019.
- Oferirea accesului, pentru părțile interesate, la modulul SSI „Control Financiar”, ce conține rapoartele anuale privind gestiunea financiară a partidelor politice pentru anul 2019 în format deschis (cu posibilă reutilizare).
- Comunicarea informației oficiale a CEC cu privire la prezentarea rapoartelor privind gestiunea financiară de către partidele politice pe anul 2019 în contextul situației de urgență. Informarea despre eventualele probleme existente și soluțiile identificate pentru rezolvarea acestora.
- Sesizarea, la necesitate, a Comisiei pentru Situații

Excepționale privind necesitatea prelungirii termenului pentru prezentarea rapoartelor financiare.

- Somarea partidelor politice care nu au prezentat Comisiei Electorale Centrale rapoartele anuale pentru anul 2019, în privința neprezentării acestora și după caz, oferirea unui termen limită de prezentare a lor.
- Interpelarea Serviciului Fiscal de Stat și a partidelor politice, privitor la utilizarea de către partidele politice a echipamentelor de casă și control, numărul acestora în posesia fiecărui partid și modalitatea de utilizare în privința colectării veniturilor (donații, cotizații, venituri obținute din activitatea economică) a partidelor politice. Publicarea informației recepționată de la SFS pe pagina web oficială a CEC, aceasta fiind de interes public.

Apelul Public integral poate fi accesat mai jos:

APEL PUBLIC

privind tergiversarea publicării de către
Comisia Electorală Centrală a rapoartelor
financiare ale partidelor politice
pentru anul 2019

www.promolex.md

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX

GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

În rezultatul monitorizării alegerilor din circumscripția 38 Hîncești, Promo-LEX atenționează asupra necesității modificării Codului Electoral și actelor normative conexe, în caz contrar ele ar putea afecta corectitudinea alegerilor prezidențiale

Raportul Final al Misiunii de Observare (MO) a Alegerilor Parlamentare Noi din circumscripția uninominală (CU) nr. 38 Hîncești, publicat astăzi pe pagina oficială a Asociației Promo-LEX (www.promolex.md), conține constatările, concluziile și recomandările Misiunii, privind desfășurarea scrutinului.

Ținând cont de apropierea scrutinului prezidențial, MO atrage atenția asupra necesității corectării lacunelor normative, a

Codului Electoral și acte conexe, printre care: reglementarea explicită a cazurilor ce pot fi calificate drept finanțare indirectă a campaniei electorale a anumitor candidați de către partide care nu sunt înregistrate în calitate de concurenți, însă efectuează agitație electorală, excluderea obligativității ca lista de subscripție să conțină numai semnături ale susținătorilor dintr-o singură localitate etc.

Alegeri desfășurate în condiții de risc și cazuri cu semne de transportare organizată a alegătorilor

Alegerile Parlamentare Noi în CU nr. 38 Hîncești, din 15 martie 2020 s-au desfășurat în condiții epidemice cu risc iminent care au pus participanții și alegătorii în pericol. În opinia MO Promo-LEX, Parlamentul este unica autoritate care avea dreptul de amânare a scrutinului. În condițiile

legislative existente, amânarea putea fi pusă în aplicare exclusiv prin stabilirea stării de urgență, care de altfel a fost stabilită imediat după scrutin.

În ziua alegerilor, Misiunea a diminuat numărul observatorilor implicați, delegând o singură echipă mobilă care a activat în regim de observare redus, monitorizând procedurile electorale din 11 SV. În ziua alegerilor, observatorii identificați trei cazuri cu semne de transportare organizată a alegătorilor.

Cel puțin 125 993 de lei neraportați de către 5 din 7 concurenți electorali

În perioada monitorizată, concurenții au efectuat cel puțin 176 activități de promovare, cele mai utilizate fiind activitățile de distribuire/plasarea a afișajului electoral – 45%, urmat de întrunirile cu alegătorii – 30%. Per concurenți, cele mai multe activități de campanie au fost organizate de PPȘ – 34%, PSRM – 29% și PAS – 20%.

Potrivit rapoartelor depuse la CEC de către toți concurenții înscriși în cursă, ponderea majoră a cheltuielilor declarate este: pentru publicitate și materiale promoționale – 78%, pentru întruniri și evenimente – 15%, remunerarea personalului din stafful electoral – 3%; pentru utilizarea transportului – 3%; altele – 1%.

Promo-LEX constată că 5 din 7 concurenți electorali au omis reflectarea completă a cheltuielilor efectuate în campania electorală: PSRM (91 015 lei), CI Cobzac Grigore (16 978 lei), PDM (10 409 lei), Blocul UNIREA (6 122 lei), PPȘ (1 469 lei). Suma totală estimată ca fiind neraportată este de cel puțin 125 993 de lei.

Organele electorale inaccesibile persoanelor cu necesități speciale și dezechilibrate din perspectiva de gen

Potrivit observatorilor Promo-LEX, structura de gen a BESV a fost dezechilibrată. Astfel, 85% din componența birourilor au

fost femei, proporția păstrându-se și la nivel de conducere a BESV.

Situația rămâne precară și la capitolul accesibilitatea sediilor organelor electorale inferioare pentru persoanele cu dizabilități locomotorii și/sau persoanele cu nevoi speciale. De altfel, sediul CECEU nr. 38 este inaccesibil, iar sediile BESV sunt în proporție de 75% inaccesibile.

Erori procedurale în examinarea și soluționarea contestațiilor de către CEC

În perioada monitorizată, la CECEU a fost depusă o contestație, iar la CEC – un demers/sesizare și o contestație. Referitor la obiectul demersului, chiar dacă nu exista o solicitare expresă a semnatarului, CEC a solicitat instanței de judecată anularea înregistrării unui candidat. Solicitarea instituției fiind aprobată de instanțele de judecată.

Misiunea constată, comparativ cu practica scrutinelor precedente, asumarea de către CEC a unui rol mai activ în examinarea și soluționarea contestațiilor/sesizărilor. În același timp, subliniem, că soluționarea eficientă a

contestațiilor și sesizărilor trebuie să aibă loc conform prevederilor legale materiale și procedurale. De asemenea, abordările și atitudinile autorității urmează a fi aplicate în mod egal tuturor concurenților.

Constatăm că numărul de alegători incluși în listele electorale de bază pentru alegerile parlamentare noi din 15 martie 2020 în CU nr. 38 s-a micșorat cu circa 169 de cetățeni cu drept de vot, comparativ cu alegerile parlamentare din 24 februarie 2019.

Raportul integral poate fi accesat [aici](#).

Misiunea de observare a alegerilor parlamentare noi din 15 martie 2020, a fost desfășurată de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID) prin Programul “Democrație, Transparență și Responsabilitate”.

Pentru mai multe informații, contactați:

Inga Stegarescu, Ofițer de presă al Asociației Promo-LEX

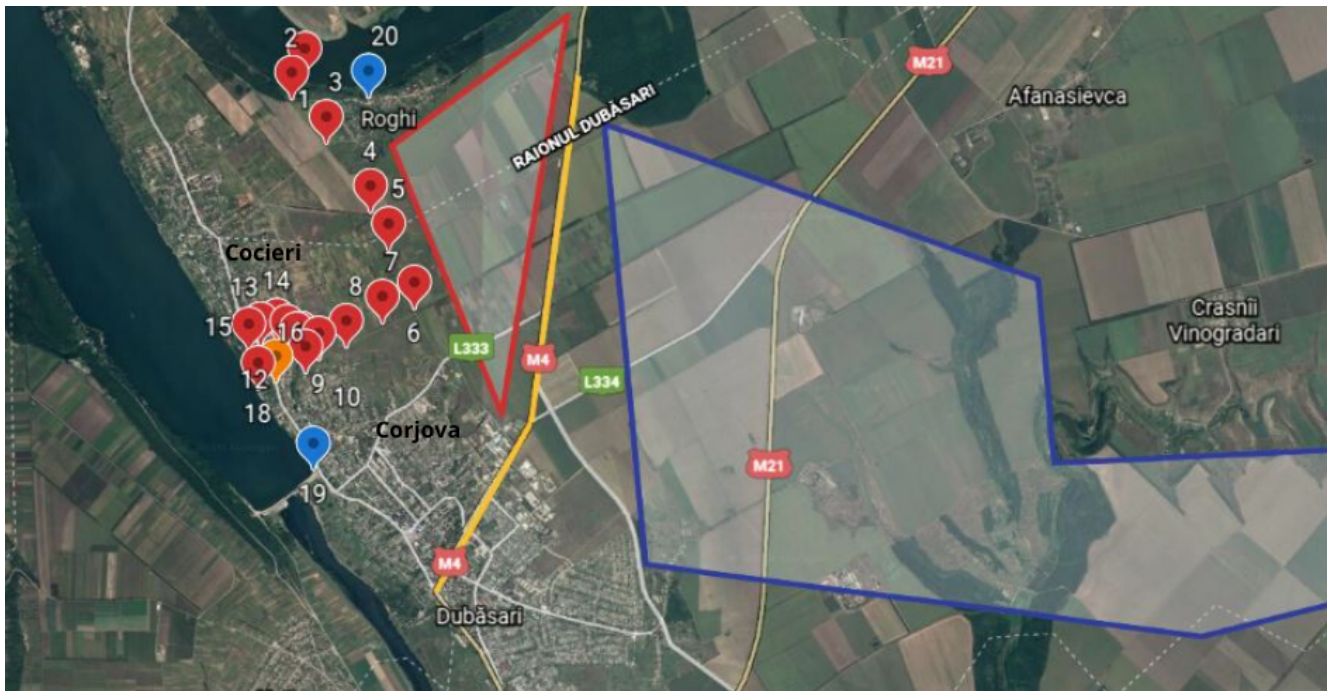
GSM: 069 26 96 84;

E-mail: inga.stegarescu@promolex.md

**APEL PUBLIC cu privire la
lichidarea impedimentelor în
libera circulație instalate**

și menținute ilegal de către administrația regiunii transnistrene în localitățile Corjova și Cocieri

Odată cu instituirea stării de urgență în stânga Nistrului la data de 17 martie 2020, în localitățile Cocieri și Corjova din raionul Dubăsari au fost blocate o mare parte a drumurilor ce fac legătură între satele comunelor Cocieri și Corjova. Pe drumurile principale, aceste blocaje sunt constituite din reprezentanți ai "serviciului de grăniceri", care circulă liber și monitorizează. Iar pe drumurile adiacente, blocajele sunt formate din blocuri de beton, grămezi de pământ sau alte impedimente create artificial pentru a nu admite circulația.

Legendă

	Blocaje instalate la 17 martie 2020		Terenurile agricole până la traseu (acces limitat pentru agricultori)
	Blocaj eliminat la 29 martie 2020		Terenurile agricole de după traseu
	Posturi de control vechi		Traseul Rîbnița-Tiraspol

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

Se constată situația când, pe de-o parte, aceste blocaje au fost instalate în lipsa unor coordonări și decizii ale Comisiei Unificate de Control, deci contrar garanțiilor specifice pentru Zona de Securitate stabilite prin Acordul privind principiile reglementării pașnice a conflictului armat în regiunea transnistreană a Republicii Moldova, din 21 iulie 1992. Iar pe de altă parte, amplasarea acestora în localități aflate sub controlul autorităților constituționale de la Chișinău nu este proporțională și constituie o premisă serioasă în încălcarea flagrantă a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Odată cu instalarea posturilor și interzicerea accesului prin ele, au suferit și continuă să sufere și în prezent mai multe categorii de persoane care au nevoie în mod imperativ să

circule: medici și farmaciști, agricultori, dar și alte categorii de persoane care activează în instituții de stat. Suplimentar, chiar dacă aceste posturi au fost instalate în localitățile Cocieri și Corjova, consecințele se răsfrâng și asupra locuitorilor localităților Molovata Nouă, Roghi și Vasilevca.

Mai mult ca atât, locuitorii acestor localități sunt indignați de lipsa de reacție a autorităților publice centrale constituționale. În pofida sesizărilor făcute de Asociația Promo-LEX la data de 24.03.2020 cât și a administrației publice locale din Cocieri din 27.03.2020, situația nu s-a schimbat. Or, în aceste momente și în acest context, locuitorii localităților menționate au nevoie de susținere și acțiuni prompte mai mult ca niciodată.

Locuitorii acestei regiuni au temerea rezonabilă că instalarea arbitrară, menținerea nejustificată și de lungă durată a acestor posturi de control, riscă să ciopârțească și mai mult localitățile Cocieri și Corjova. Or, prin aceleași metode, regimul de la Tiraspol a amplasat în trecut posturi de control și în alte regiuni ale zonei de securitate.

În contextul circumstanțelor descrise mai sus,

SOLICITĂM

- Guvernului Republicii Moldova și Comisiei Unificate de Control – să identifice în regim de urgență posibilități de a lichida oricare blocaje a satelor Cocieri și Corjova, r. Dubăsari.
- Convocarea ședinței Grupului de lucru pentru drepturile omului, cu participarea experților sectoriali de pe ambele maluri ale Nistrului, precum și a mediatorilor și observatorilor în formatul de negocieri „5+2”, pentru discutarea subiectului sus menționat.
- Procuraturii Generale – să investigheze situația descrisă mai sus prin prisma prevederilor Codului Penal,

după caz să pornească o cauză penală.

- Misiunilor diplomatice – să monitorizeze situația respectării drepturilor și libertăților locuitorilor localităților Cocieri și Corjova.

Promo - LEX

www.promo-lex.com

Promo - LEX

Prinosi avta dnevno za 1000 dinara

Promo - LEX

Ваша реклама в интернете и на телевидении

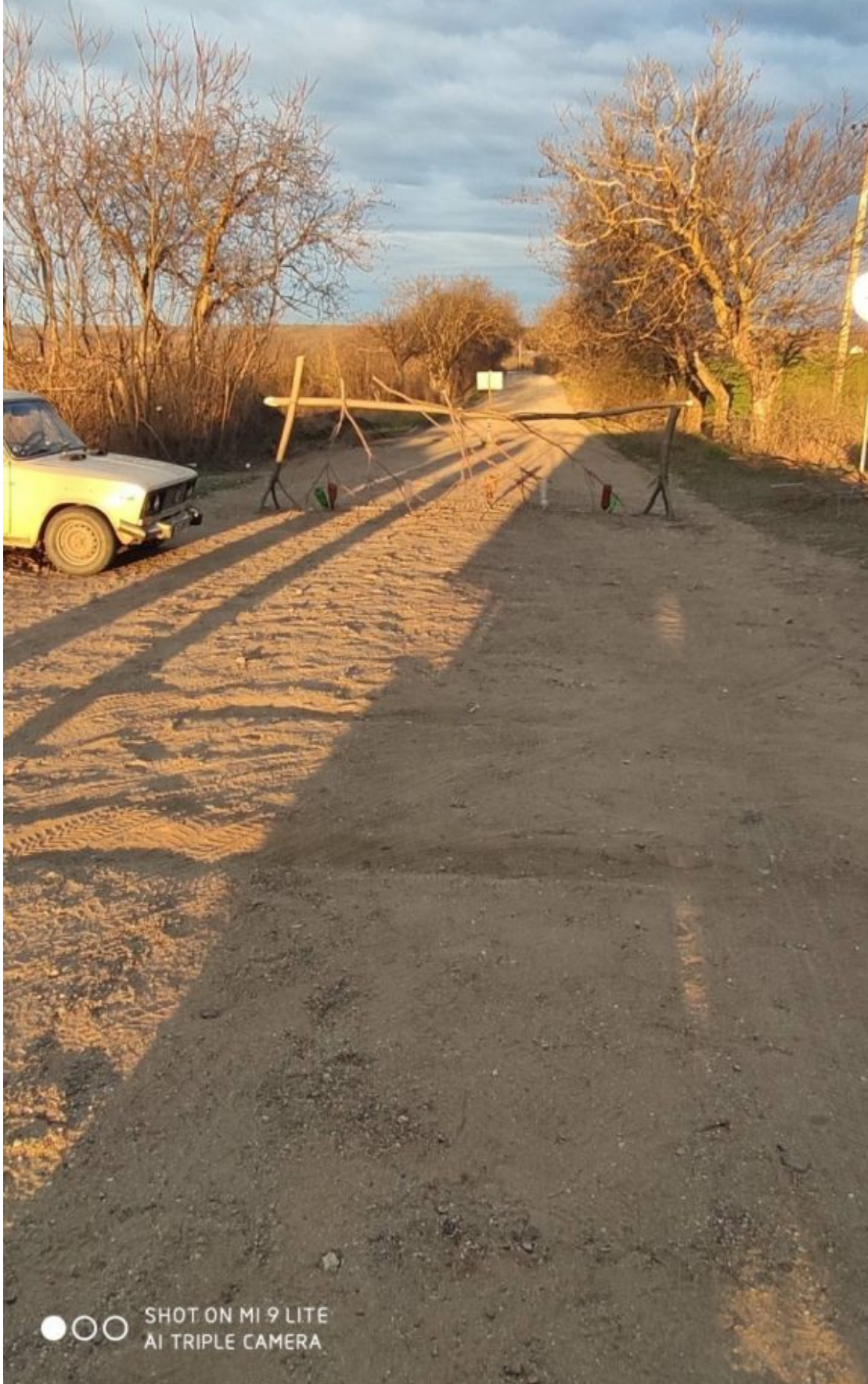
Promo - LEX

Ваша реклама в интернете и на телевидении

SHOT ON MI 9 LITE
AI TRIPLE CAMERA

Promo - LEX

Promovarea democrației și a drepturilor omului

SHOT ON MI 9 LITE
AI TRIPLE CAMERA

Fermierii din raionul Dubăsari, duble victime ale transnistrenilor și ale pandemiei

Regimul secesionist de la Tiraspol a blocat accesul proprietarilor terenurilor situate la est de șoseaua Râbnița–Tiraspol sub pretextul pandemiei de Covid 19.

În plină perioadă a lucrărilor agricole de primăvară, regimul separatist de la Tiraspol a blocat din nou accesul proprietarilor terenurilor situate după drumul

Râbnița–Tiraspol. Autoritățile secesioniste și-au calificat acțiunile drept măsuri împotriva prevenirii pandemiei de Coronavirus, doar că aceste acțiuni sunt orientate numai împotriva locuitorilor satelor aflate sub jurisdicția Chișinăului. În localitățile controlate de Tiraspol, lucrările agricole se desfășoară în regim obișnuit.

Directorul SRL Agro-Tiras, Ștefan Driga, din Cocieri, Dubăsari, lucrează peste 200 de hectare de pământ situat după șoseaua Râbnița–Tiraspol. „Din cauza carantinei, au pus posturi [militare] chiar în jurul satului [Cocieri]. Dacă înainte posturile erau instalate la drumul Râbnița–Tiraspol, acum sunt instalate chiar în jurul satului”, ne-a declarat fermierul.

Blocurile de beton au fost instalate în interiorul terenurilor localității, fapt ce aduce prejudicii enorme proprietarilor din cauza că nu își pot lucra pământul, potrivit unei angajate a primăriei din localitate.

COMUNA COCIERI ESTE ÎNCERCUITĂ DE POSTURI MILITARE

Un alt fermier, Valeriu Băcioi, din Doroțcaia, arendează peste 1.500 de hectare în zona cu pricina. El ne-a declarat că a anunțat imediat Biroul politici de reintegrare al Republicii Moldova despre acest blocaj.

„Pe moment, este blocată orice mișcare. Nici cei care au pașapoarte transnistrene nu au voie să treacă de aceste posturi”.

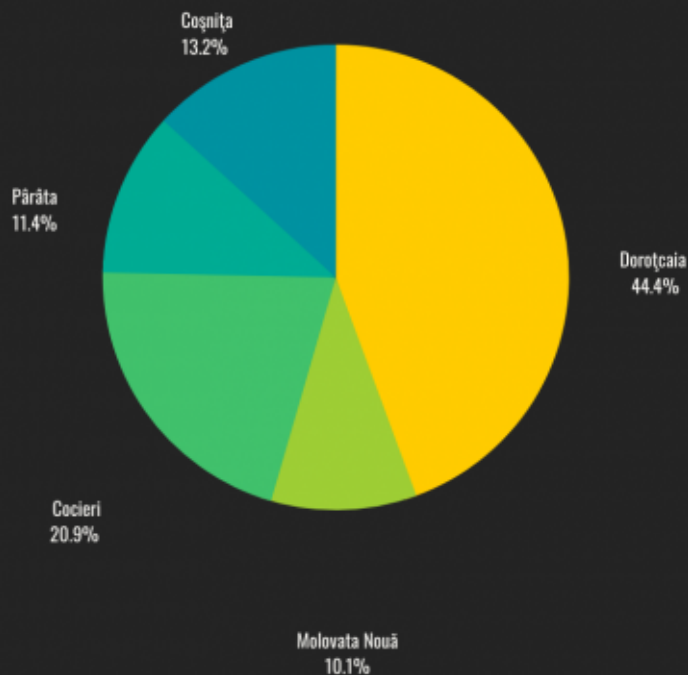
Nina Diordiev, secretara Consiliului local Doroțcaia, a afirmat că „vreo patru agenți economici” din localitate lucrează pământurile cu pricina. „Oamenii au început să lucreze aceste pământuri în toamna anului 2018 și nu au avut de atunci probleme. Lucrările sunt stopate din cauza epidemiei de Coronavirus”, a ținut să sublinieze angajata primăriei.

În același timp, fermierii ne-au informat că lucrările

agricole în regiunile controlate de Tiraspol se desfășoară în regim obișnuit. Acest fapt demonstrează că acțiunile regimului separatism nu reprezintă altceva decât măsuri de intimidare a locuitorilor aflați sub jurisdicția R. Moldova.

Potrivit inginerului cadastral al Primăriei satului Pârâta, șase agenți economici din această localitate arendează pământ în zona respectivă. Femeia ne-a explicat că majoritatea locuitorilor dețin câte 35 de ari după această șosea și „nu le este convenabil” să îl lucreze individual. Aceeași sursă ne-a anunțat că a expediat Direcției Agricultură și Cadastru a Consiliului Raional Dubăsari o listă a persoanelor și a unităților de tehnică agricolă, furnizată de agenții economici, care vor putea trece să lucreze pământurile lor ocupate după instalarea posturilor de control.

TERENURILE SITUATE DUPĂ DRUMUL RÂBNIȚA-TIRASPOL

**3831
DE HECTARE**

**872
DE HECTARE**

**1800
DE HECTARE**

**986
DE HECTARE**

**1143
DE HECTARE**

Şeful Direcţiei Agricultură și Cadastru al Consiliului Raional Dubăsari, cu sediul în satul Coşnița, Sergiu Guvir, ne-a confirmat că a solicitat celor cinci primării să întocmească, în comun cu agenții economici, o listă a persoanelor și a unităților de tehnică agricolă care urmează să aibă acces în zonă pentru a efectua lucrările de primăvară.

BIROUL POLITICI DE REINTEGRARE „DEPUNE TOATE EFORTURILE”

Localitățile Molovata Nouă, Doroțcaia, Cocieri, Pârâta și Coşnița din raionul Dubăsari au pământuri cu suprafața de 6.496 de hectare, potrivit lui Sergiu Guvir, după drumul Râbnița–Dubăsari–Tiraspol. Aceste pământuri constituie proprietatea locuitorilor satelor menționate mai sus și sunt arendate în prezent de 40 de agenți economici, a precizat Sergiu Guvir.

Solicitat să se pronunțe pe marginea măsurilor aplicate de regimul de la Tiraspol pentru „a combate” pandemie cu Coronavirus, ministrul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, Ion Perju, a subliniat că „nu există restricții pentru desfășurarea lucrărilor agricole de primăvară, cu condiția [respectării normelor sanitare impuse](#)”.

Şefa Secției politici de reintegrare a Biroului politici de reintegrare, Aurelia Barbaroș, ne-a declarat că oficialii moldoveni „depun toate eforturile” pentru a debloca accesul fermierilor la terenurilor lor.

Problema terenurilor agricole aflate la est de șoseaua Tiraspol–Dubăsari–Râbnița a apărut în 1998. Administrația secesionistă de la Tiraspol a instalat atunci posturi pe drumul Tiraspol–Râbnița. În 2004, regimul secesionist de la Tiraspol a interzis accesul celor peste 5.000 de proprietari a 8.600 hectare de pământ.

CUM A APĂRUT PROBLEMA TERENURILOR

Pământul situat la est de șoseaua respectivă include atât

loturile locuitorilor raionului Dubăsari, cât și cele din domeniul public și de stat. Este vorba de fâșii forestiere și porțiuni de iazuri etc.

Drept consecință, terenurile au rămas în paragină, iar societățile agricole au suportat pierderi imense. Mai mult, unele întreprinderi au falimentat, cel mai mult au avut de suferit gospodăriile individuale mici.

Doar în satul Doroțcaia au avut de suferit circa 1.400 de proprietari de terenuri. Problema acestei localități a fost cea mai gravă, deoarece circa 92% din terenurile sale agricole sunt amplasate la est de drumul Râbnița–Tiraspol, controlat de administrația separatistă de la Tiraspol.

În 2006, criza terenurilor a fost soluționată printr-un paliativ în urma presiunii organismelor internaționale. Fermierii au semnat niște contracte pentru trei ani cu administrația raionului Dubăsari controlată de Tiraspol în baza cărora aveau drepturi să își lucreze pământurile.

Numai că în 2009, după ce au expirat contractele, fermierii nu au mai avut acces la terenurile lor până acum doi ani.

SOLUȚIA IDENTIFICATĂ CONTRAVINE DREPTURILOR CONSTITUȚIONALE

Autoritățile moldovenești au acoperit o parte din pierderile provocate de această incertitudine. De exemplu, Guvernul R. Moldova a oferit fiecărui proprietar de teren agricol din această zonă câte 1.229 de lei pentru hectar.

În august 2018, în urma negocierilor dintre Guvernul R. Moldova și regimul de la Tiraspol, s-a ajuns la reactivarea mecanismului instituit în 2006. De data aceasta, administrația raională Dubăsari, aflată sub controlul Tiraspolului, a oferit niște certificate valabile pentru 20 de ani pentru 40 de agenți economici ce vor lucra terenurile arendate de la localnici.

Doar că această soluție contravine legislației naționale. Deși autoritățile constituționale de la Chișinău au recunoscut drepturile de proprietate ale locuitorilor raionului Dubăsari asupra terenurilor, țăranii sunt forțați să accepte certificatele impuse de regimul secesionist de la Tiraspol.

Subliniem că regimul separatist de la Tiraspol consideră cele nouă localități ale raionului Dubăsari rămase sub jurisdicția Chișinăului drept „teritorii aflate temporar sub ocupația R. Moldova”. Această declarație este propagată intens de posturile locale de TV sau radio, inclusiv în timp de criză.

Ion Manole, directorul executiv al Asociației Promo-LEX, organizație care acordă asistență juridică proprietarilor terenurilor din această zonă, a declarat că Tiraspolul reacționează sistematic pentru a înrăutăți situația locuitorilor din raionul Dubăsari.

„Tiraspolul nu renunță la aceste teritorii și încearcă să aplice metoda biciului și turtei. Pe de o parte, atrage locuitorii prin unele facilități, pe de altă parte, le creează condiții prin care să îi intimideze.”

Comentând situația aceluiași terenuri, fostul membru al Comisiei Unificate de Control, colonelul SIS Ion Leahu, a menționat că Tiraspolul consideră drept hotar segmentul de drum Camenca–Tiraspol.

„Fermierii au căzut sub incidența măsurilor de combatere a epidemiei de Coronavirus. Eu cred că Tiraspolul va permite totuși fermierilor să își lucreze pământul deoarece ne aflăm în perioada investițiilor în aceste suprafețe. Din experiența celorlalți ani, Tiraspolul ar putea să interzică recoltarea roadei ca să și-o însușească apropiații regimului separatist.”

DECIZIILE CEDO ÎN CAZUL PROPRIETARILOR DE TERENURI DIN RAIONUL DUBĂSARI

În cazul acestui litigiu, Curtea Europeană a Drepturilor

Omului (CEDO) a pronunțat în iulie 2018 prima hotărâre – cauza „Sandu și alții împotriva Moldovei și Rusiei” –, prin care a dat câștig de cauză celor 1.646 de proprietari de terenuri agricole și celor trei societăți comerciale agricole.

CEDO a obligat Rusia să plătească pentru fiecare fermier câte 1.500 de euro, iar companiilor agricole câte 5.000 de euro în calitate de prejudicii morale. În același timp, CEDO a dispus ca Guvernul rus să achite prejudicii

materiale celor trei companii agricole în valoare totală de 245.800 de euro. Mai mult, Rusia trebuie să plătească 20.000 de euro pentru cheltuieli de reprezentare. În total, autoritățile ruse au de plătit 2.749.800 de euro. În februarie 2020, CEDO a emis o hotărâre într-o altă cauză privind fermierii din raionul Dubăsari – „Oprea și alții împotriva Moldovei și Rusiei”.

Înalta Curte a recunoscut din nou Rusia responsabilă de încălcarea dreptului de proprietate sau folosință asupra cotelor de teren. CEDO a dispus încasarea a 63.000 de euro de către cei 42 de reclamânți pentru prejudiciul cauzat și alte 4.000 de euro pentru costuri și cheltuieli de reprezentare, se menționează într-un comunicat al Promo-LEX.

Ion Manole a precizat că Rusia nu a plătit niciun ban acestor oameni. De altfel, după cum nu a plătit nici în urma altor litigii ce se referă la încălcările din stânga Nistrului, cu excepția cazului Pisari.

„Pentru noi, avocații și apărătorii drepturilor omului, reprezentanții victimelor abuzurilor și încălcărilor drepturilor omului din regiunea transnistreană a R. Moldova, contează în primul rând să avem posibilitatea de a monitoriza fără obstacole situația din acest teritoriu, dar și

instrumente eficiente pentru a le apăra atunci când sunt constatate. Drepturile fundamentale ale omului nu pot fi negociate, acestea trebuie promovate, garantate și apărate.”

Articolul este elaborat în cadrul proiectului „Promovarea Drepturilor Omului în Transnistria”, implementat de Asociația Promo-LEX cu suportul financiar oferit de National Endowment for Democracy.

APEL PUBLIC cu privire la aplicarea principiilor de legalitate și proporționalitate pentru sistarea activității paginilor web

Asociația Promo-LEX își exprimă îngrijorarea cu privire la acțiunile întreprinse de Serviciul de Informații și Securitate cu privire la sistarea activității a 52 de pagini web, în contextul decretării stării de urgență de Parlamentul Republicii Moldova pe data de 17 martie 2020.

Pe data de 20 martie 2020, Serviciul de Informații și Securitate a informat printr-un [comunicat de presă](#) despre luarea unor măsuri executorii privind înlăturarea cauzelor și condițiilor ce contribuie la realizarea amenințărilor securității de stat prin sistarea de către furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice a accesului utilizatorilor de Internet din Republica Moldova la site-urile

de știri false.

Anterior, pe data de 9 martie 2020, printr-un [comunicat de presă](#), Asociația Promo-LEX îndemna autoritățile publice să se abțină de a da calificative în privința pacienților infectați de COVID 19, iar instituțiile media să monitorizeze și să gestioneze comentariile ce apar pe marginea știrilor în general, și a celor despre COVID 19, în special.

În acest context, Asociația Promo-LEX împărtășește temerile autorităților publice care pe parcursul acestei săptămâni au reiterat importanța unei informări publice obiective și echidistante, fără a contribui la apariția panicii și a fricii în societate. Amintim că, libertatea de exprimare nu trebuie să echivaleze cu instigare la ură sau discriminare, care nu sunt altceva decât manifestarea intoleranței și a fricii. Totodată difuzarea unor știri false în perioada stării de urgențe poate duce la apariția unui gol informațional și neîncredere în sistemul de drept.

Cu toate acestea, Promo-LEX atrage atenția asupra faptului că, în conformitate cu [Legea cu privire la libertatea de exprimare](#), articolul 4, limitarea libertății de exprimare se admite *"doar pentru protejarea unui interes legitim prevăzut la alin. (3) și doar în cazul în care restîngerea este proporțională cu situația care a determinat-o, respectându-se echilibrul just dintre interesul protejat și libertatea de exprimare, precum și libertatea publicului de a fi informat."*

Astfel, considerăm că Serviciul de Informații și Securitate trebuie să aducă mai multă claritate în ceea ce privește decizia sus menționată, cu privire la următoarele aspecte:

- în baza căror criterii, ținând cont că nu există o definiție clară și larg acceptată cu privire la ce reprezintă informația falsă, au fost evaluate paginile web indicate în anexa nr. 1 a [Indicațiilor executorii nr. 1/2-129 din 19 martie 2020](#)

- care a fost criteriul proporționalității deciziei cu conținutul distribuit pe paginile web indicate în anexa nr. 1.

Asociația Promo-LEX consideră că lipsa de transparență și a unei metodologii clare poate determina apariția unor abuzuri în ceea ce privește dreptul la libera exprimare și dreptul de a fi informat. Aceasta poate crea un precedent periculos și poate fi interpretat ca o formă de intimidare a presei din Republica Moldova.

Prin urmare, Serviciului de Informații și Securitate și alte autorități de resort ar trebuie să explice care este proporționalitatea și necesitatea închiderii unei pagini web.

Amintim că [Oficiul Înaltului Comisar ONU pentru Drepturile Omului](#) a îndemnat statele naționale să "rămână neclintite în menținerea unei abordări bazate pe drepturile omului" și că "orice răspunsuri de urgență față de Corona virus trebuie să fie proporționale, necesare și nediscriminatorii".

Iată de ce, Asociația Promo-LEX solicită Serviciului de Informații și Securitate:

să publice o notă informativă pe marginea Indicațiilor executorii în vederea transparentizării și în același timp înțelegerii datelor care au stat la baza deciziei de a bloca paginile web.

Semnături

Asociația Promo-LEX
RCTV Memoria

Apelul este deschis pentru subsemnare.

E-mail: carolina.bondarciuc@promolex.md

Apel privind necesitatea implementării de măsuri suplimentare pentru prevenirea virusului COVID-19 (coronavirus) în instituții penitenciare din țară

În atenția: Comisiei Naționale pentru Situații Excepționale

Copie: Administrației Naționale a Penitenciarelor

Ministerului Justiției

Procuraturii Generale

Ministerului Sănătății, Muncii și Protecției Sociale

Consiliul Superior al Magistraturii

Măsurile instituite în instituțiile penitenciare privind declararea stării de urgență în Republica Moldova

[Apel privind necesitatea implementării de măsuri suplimentare pentru prevenirea virusului COVID-19 \(coronavirus\) în instituții penitenciare din țară](#)

Asociația Promo-LEX, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii din partea societății civile, European Prison Litigation Network și Oficiul Avocatului Poporului apreciază măsurile întreprinse de Administrația Națională a Penitenciarelor în legătură cu acțiunile implementate pentru prevenirea COVID-19 (coronavirus). În context regional și având în vedere evoluția stării epidemiologice la nivel național, apreciem faptul și considerăm că ANP a implementat

măsuri eficiente la această etapă.

Astfel, în conformitate cu prevederile Dispoziției Comisiei pentru Situații Excepționale a RM, nr.1 din 18 martie 2020 și ordinului Ministerului Justiției, nr.53 din 18 martie 2020 cu privire la prelungirea regimului special în cadrul sistemului administrației penitenciare, începând cu data de 18 martie 2020, au fost întreprinse următoarele acțiuni^[1]:

- prelungirea până la 12 aprilie 2020, a regimului special instituit în cadrul sistemului administrației penitenciare prin ordinul Ministrului Justiției nr. 50 din 12 martie 2020;
- prelungirea carantinei în instituțiile sistemului administrației penitenciare, pe perioada stării de urgență, stabilită prin Hotărârea Parlamentului nr.55 din 17.03.2020;
- intensificarea regimului sanitaro-antiepideologic în toate instituțiile subordonate ANP stabilit ce către autorități;
- suspendarea vizitelor și întrevederilor;
- acordarea întrevederii de scurtă durată prin intermediul sistemelor de video conferință prin platforme software acceptate de către instituția penitenciară;
- dublarea frecvenței dreptului la convorbiri telefonice a deținutului;
- suspendarea primirii coletelor, pachetelor cu provizii și banderolelor cu produse alimentare cu decidera preliminară, pentru fiecare caz în parte, de către conducerea instituției penitenciare, cu respectarea regimului sanitaro-antiepideologic corespunzător;
- prelungirea interdicției transferurilor deținuților la cererea personală, cu excepția internării în cadrul spitalului penitenciar și în instituțiile medico-sanitare publice;
- impunerea în sarcina directorilor fiecărei instituții subordonate ANP a responsabilității de a desfășura

măsurile de prevenire a răspândirii infecției COVID-19 în rândul personalului sistemului administrației penitenciare, etc.

Cu toate acestea, considerăm că măsurile de prevenire urmează a fi fortificate din următoarele considerente:

- Instituțiile penitenciare reprezintă zone de risc sporit pentru transmiterea bolilor infecțioase. Deținuții se află permanent într-o situație de mare promiscuitate, fie în celule, ateliere de producție, curți etc. Toate aspectele vieții în detenție implică deplasarea deținuților în grupuri, într-un număr mai mult sau mai puțin mare. Celulele de detenție sunt adesea slab ventilate (problema ventilației a fost constatată în mai multe rapoarte ale CPT și MNPT). Sistemul penitenciar se confruntă cu problema supraaglomerării. Din acest punct de vedere, riscurile de răspândire a virusului în sistemul penitenciar național nu urmează să fie neglijat din considerentul că: i.) Populația din penitenciare este una mare; ii.) în multe penitenciare (ex. P 15, există celule de tip barac unde sunt deținuți 10 și mai multe persoane);
- Sistemul penitenciar include o populație cu risc ridicat de propagare a bolilor transmisibile și se confruntă cu factori de risc în contextul COVID 19. În special, ratele de identificare a tuberculozei în sistemul penitenciar european este de 30 de ori mai mari decât la populația generală. De asemenea, populația penitenciară din Republica Moldova este formată din peste 700 de persoane condamnate care au vârstă de 50 + și care fac parte din categoria de risc, în contextul COVID-19[21].
- Sistemul medical penitenciar este slab dezvoltat și în criză de personal și finanțare suficientă. Sistemul medical din penitenciarele naționale este unul paralel, iar deținuții în caz de necesități medicale sunt tratați în penitenciarul nr. 16. Chiar dacă sistemul penitenciar

are semnate contracte cu alte instituții medicale, bugetul este limitat. Aceste probleme au fost constatate în cauze litigate anterior de Asociația Promo-LEX, inclusiv CtEDO a constata această stare de fapt în hotărârile sale (a se vedea: Șarban, Boicenco Holomiov, Istratii și alții, Stepuleac, Levința, Paladi, Brega, Oprea, Lipencov, Pascari, Veretco;) Mai mult, sistemul medical penitenciar suferă în general de o legătură foarte slabă cu sistemul general de sănătate, ceea ce duce la întâzieri semnificative în acordarea asistenței medicale. În context național, indisponibilitatea escortelor poate fi o problemă recurentă pentru transferul pacienților la spital. Nu în ultimul rând, sistemul penitenciar național este slab dotat cu aparate de ventilare pulmonară și personal medical capabil să asigure acțiuni de terapie intensivă, care sunt critice în contextul asistării cazurilor grave de COVID 19.

- Actele normative privind COVID-19 emise de MSMPS nu prevăd expres activități legate de sănătatea deținuților, inclusiv accesul la servicii de diagnostic și tratament de calitate. Astfel, în situația când 7 penitenciare din 17 existente au funcții vacante de medici, accesul deținuților la examinare medicală este unul extrem de limitat și există riscul de nedagnosticare a COVID-19.
- Sistemul penitenciar nu este asigurat cu transport sanitar și personal de escortă instruit și dotat cu echipament de protecție în vederea asigurării unei transportări sigure a deținuților cu cazuri confirmate sau presupuse de COVID-19.

Reieșind din cele expuse, având în vedere contextul național, recomandările generale ale OMS [\[3\]](#), recomandările organizațiilor neguvernamentale internaționale specializate (a se vedea EPLN – European Prison Litigation Network [\[4\]](#), PNL – Penal Reform International [\[5\]](#)), în scopul prevenirii infectării angajaților sistemului penitenciar și persoanelor

deținute, recomandăm Comisiei Naționale pentru Situații Excepționale, Ministerului Justiției și Administrației Naționale a Penitenciarelor, Procuraturii Generale, Consiliului Superior al Magistraturii să ia în considerare implementarea următoarelor acțiuni suplimentare, după cum urmează:

1. Crearea unei comisii multidisciplinare în cadrul ANP, cu implicarea specialiștilor din sistemul medical general, Oficiul Avocatului Poporului, Mecanismul Național de Prevenire a Torturii, organizații specializate din cadrul societății civile, etc.. Comisia urmează să elaboreze în termeni optimi protocoale de acțiune pentru diferite scenarii de răspândire a infecției în sistemul penitenciar, conform modelului civil (ex. Scenariu 1 – 0 persoane infectate, Scenariu 2 – 1 persoană infectată, Scenariu 3 – 2-50 persoane infectate, Scenariu 4 – 50+ persoane infectate, etc.);
2. Reevaluarea resurselor materiale și resurselor umane în contextul răspândirii infecției COVID 19, în special identificarea cadrelor medicale cu profil de reanimatolog, anesteziolog și alt personal medical implicat în tratarea bolilor infecțioase și realizarea procedurilor de terapie intensivă;
3. Suplinirea stocului necesar de medicamente, măști și substanțe dezinfectante necesare pentru prevenirea contaminării cu COVID-19;
4. Achiziția urgentă a aparatelor de ventilare pulmonară și dotarea cel puțin a penitenciarului nr. 16;
5. Organizarea ședințelor de judecată pentru examinarea cauzelor care nu suferă amânare prin teleconferință;
6. Organizarea întreprinderilor între avocat și client prin teleconferință (cu asigurarea confidențialității, ex. prin instalarea a câte 3 computere cu acces la internet în penitenciar, crearea de cont special în aplicație, indicarea numărului de telefon la care avocatul se poate programa, verificarea împuternicirilor și legitimației,

- etc.) ori a camerelor cu sticlă de protecție și telefon;
7. Crearea mecanismului de stimulare, inclusiv financiară, a personalului medical din sistemul penitenciar;
 8. Examinarea posibilității de motivare și atragere în sistemul medical penitenciar a personalului medical civil pe durata stării de urgență în vederea asigurării accesului deținuților la examinare medicală;
 9. Arondarea teritorială a penitenciarelor și asigurarea cu cele necesare în vederea prelevării probelelor de material biologic de la deținuți și transportare către laboratoarele din subordinea MSMP sau private (după caz);
 10. Dezvoltarea mecanismelor de referire a deținuților cu cazuri confirmate de COVID-19 pentru tratament staționar către instituțiile medicale teritoriale desemnate, asigurate cu secție de terapie intensivă;
 11. Stabilirea procedurilor de escortare în condiții speciale și pază a persoanelor infectate deținute în sistemul penitenciar către alte instituții medicale de profil;
 12. Persoanele deținute în sistemul penitenciar cu vârsta 50+ constituie grup de risc sporit pentru infectare cu COVID-19 și necesită acțiuni de supraveghere medicală activă, inclusiv plasare în carantină (în măsura în care este posibil);
 13. Intensificarea măsurilor de screening și verificare a personalului penitenciar la identificarea simptomelor de boli respiratorii acute, inclusiv termometria de 3-4 ori pe zi;
 14. Stabilirea procedurilor de comunicare între personalul medical din penitenciare cu personalul medical specializat din instituțiile medicale civile;
 15. Vaccinarea persoanelor deținute în sistemul penitenciar (voluntară și gratuită) contra virusului gripal;
 16. Asigurarea posibilității membrilor Consiliului pentru Prevenirea Torturii să efectueze în continuare vizite de monitorizare în sistemul penitenciar;

17. Reevaluarea persoanelor sub anchetă din cadrul izolatoarelor de urmărire penală și aplicarea măsurilor alternative detenției, în special privitor la persoanele extrădate, cu vârsta 50+ și cu boli cronice (plasarea la domiciliu, monitorizare electronică ...)
18. Instanțele de judecată să continue examinarea cazurilor ce țin de aplicarea art. 91 CP, 92 CP, 93 CP, 94 CP, 95 CP;
19. Persoanele reținute să fie plasate ca excepție în IDP ale MAI pe o perioadă de 14 zile, până la transferarea în sistemul penitenciar;
20. Suspendarea activităților de prestare a muncii în sistemul penitenciar (remunerată și neremunerată), cu excepția activităților de întreținere a penitenciarelor;
21. Procuratura Generală să solicite aplicarea măsurii preventive de arest doar în cazuri excepționale în stricta corespundere cu standardele prevăzute de Articolul 5 CEDO și doar în cazurile în care nu este posibilă aplicarea măsurilor preventive alternative. Aplicarea măsurilor private alternative și interzicerea aplicării măsurii preventive arest persoanelor grav bolnave sau celor cu maladii cronice

Cu respect și apreciere,

Asociația Promo-LEX
Consiliul pentru Prevenirea Torturii
European Prison Litigation Network
Oficiul Avocatului Poporului

Apelul este deschis pentru subsemnare! *E-mail:*
carolina.bondarciuc@promolex.md

Vezi documentul [aici](#).

[1]

<http://anp.gov.md/randommasuri-instituite-penitenciare-privind>

[-declararea-starii-de-urgenta-tarastandard-imagecreate](#)

[2]

https://drive.google.com/file/d/1cvcY-eUInvx0mCYFAbnt7wE_n6EbY1V/view

[3]

<https://www.ecdc.europa.eu/sites/default/files/documents/COVID-19-infection-prevention-and-control-healthcare-settings-march-2020.pdf>

[4] https://www.prisonlitigation.org/covid19-prison/#_ftn5

[5]

https://cdn.penalreform.org/wp-content/uploads/2020/03/FINAL-Briefing-Coronavirus.pdf?fbclid=IwAR0-yyubJl9WQ9aTN8GrYZT2qM4dkhdFqajCKyDefyXNtxG0JAfp_WJi05c